

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

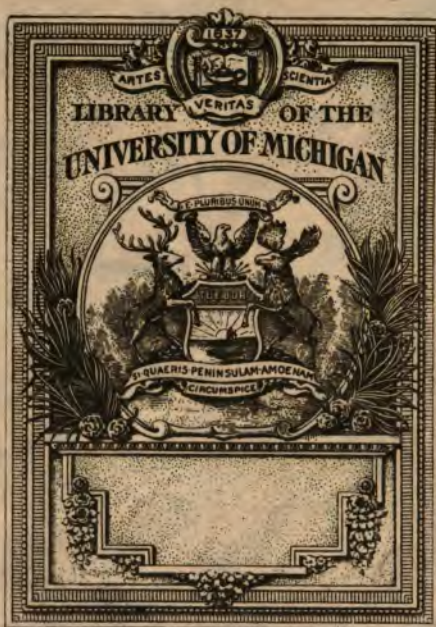
We also ask that you:

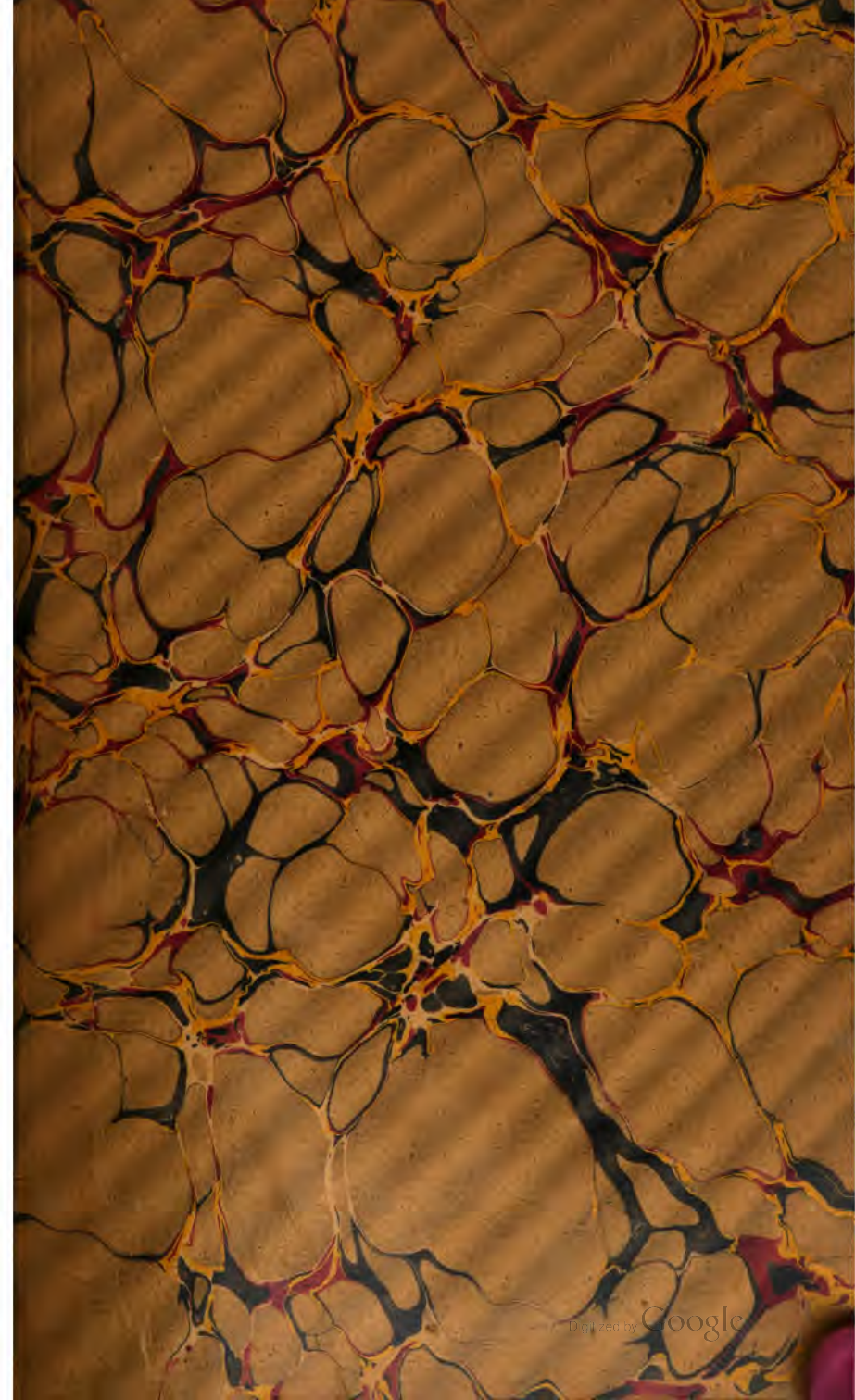
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A 666425

888
P5-0
S35-

QUID PLATO DE ARTE RHETORICA SENSERIT.

THESIM

PROPONEBAT FACULTATI LITTERARUM ARGENTORATENSI

H. SCHMIDT,

LICENTIATUS.

ARGENTORATI,

EX TYPIS G. SILBERMANN, IN PLATEA SANCT-THOMÆ, 3.

1855.

INDEX RERUM.

	Paginae.
I. Proœmium de Platone	5
Argumenti explanatio	<i>id.</i>
Enumerantur dialogi in quibus de rhetoricâ mentio inji- citur	6
Qui antè nos idem argumentum tractaverint	<i>id.</i>
Dispositio argumenti	7
II. Quid Plato sibi propositum habuerit in <i>Gorgia</i>	<i>id.</i>
De variis dialogi partibus.	8
Cum Gorgiâ disputatur	<i>id.</i>
Cum Polo disputatur	9
Quid Plato contrâ rhetores dixerit.	10
III. De <i>Phædro</i>	11
Quam varia sæpè Platonis dialogi contineant	12
In <i>Phædro</i> de arte oratoriâ tractari	<i>id.</i>
Quas partes in rhetoricâ Platonis dialectica sustineat	14
De definitione et divisione	15
Quam parvi Plato faciat rhetorum præcepta	17
Plurimum in oratore informando valere naturam.	18
Quo modo colendum sit ingenium.	<i>id.</i>
Quam necesse sit orator mentem humanam perscrutetur	19
Cur orator tantum suscipiat laborem	20
De mytho quo <i>Phædrus</i> concluditur	21
Colliguntur Platonis de perfectâ oratione sententiæ	22
Platonis de Lysiâ et Isocrate judicium.	<i>id.</i>
IV. De <i>Menexeno</i>	23
V. Nùm perfecta sit doctrina Platonis	24
Severius Platonem cum rhetoribus ægisce	<i>id.</i>
Latere sophismata in priori <i>Gorgiæ</i> parte	26
Quid valeat <i>Phædrus</i>	29
Quam fœcunda fuerit Platonis ars rhetorica	30
Plato et Aristoteles comparantur	<i>id.</i>
Demosthenes , Platonis orator	31

QUID PLATO

DE

ARTE RHETORICA SENSERIT.

δικαστοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἀρετή, ῥήτορος
δὲ τᾶληθῆ λέγειν.

(Plat., *Apol. Socr.*, cap. I.)

αἱ γὰρ πίστεις ἔντεχνόν ἐστι μόνον, τὰ
δ' ἄλλα προσθηκαί.

(Arist., *Rhetor.*, lib. I, cap. I.)

I.

PROOEMIUM DE PLATONE.

Ita Plato scientiam omnem sui temporis, quasi circulo quodam, amplexus est, ut in ejus operibus fida totius antiquitatis imago eluceat. Ille universarum ferè artium, sinè quibus nulla tùm erat liberalis puerorum institutio, et vim ac naturam ostendit ac latebras perscrutatur. Multa ille de republicâ, multa de legibus, multa et de ratiocinandi arte, de Deo, de moribus, de bono et pulchro, nova et eximia professus, philosophiam haud condidit quidem, verùm conditam ad sublimitatem antea inauditam produxit.

Argumenti explanatio.

Quibus tamen omissis, unam tantùm partem Platonice doctrinæ nobis selegimus explorandam, nempè

quid ille de arte dicendi senserit, quæ de eâ re præcepta tradiderit, quas denique eloquentiæ partes in vitâ esse voluerit, inquirere.

Enumerantur dialogi in quibus de rhetoricâ mentio injicitur.

Duos integros de rhetoricâ sermones scripsit, *Gorgiam* et *Phædrum*; quanquam et in multis aliis, in *Menexeno*, in *Protagorâ*, in *Symposio*, in *Alcibiade primò*, in *Apologiâ*, in *Republicâ*, atque in *Legibus* obiter eadem non semel tractavit, undè nobis sæpè novum lumen exortum est, quod res ipsa, progrediente opere, patefaciet; quare jam incipientibus supervacaneum nobis esse videtur indicare, quibus eorum sermonum locis nostra disputatio nitatur.

Qui antè nos idem argumentum tractaverint.

Argumentum illud à nonnullis antea delibatum fuisse haud negaverimus¹, sed plerique partes tantùm quasdam attigerunt, integrum autem nemo exhaustit, nisi fortè quod opusculum nos diligentissimè conquirerentes fefellerit.

Rhetorum et sophistarum multi jam ante Platonem præcepta dicendi conscripserant²; quæ singula hic re-

¹ Colin, *Gorgias Platonis*. Thesis philosophica. Argentorati 1837. — Du *Phèdre* de Platon, leçon finale prononcée à la faculté des lettres de Strasbourg, 1849. — Stallbaumii et Cousinii *Argumenta*. — Passim in variis thesibus.

² *Étude sur l'état de la rhétorique chez les Grecs*, par E. Gros, 1835. — *Essai historique sur les premiers manuels d'invention oratoire*, par Ch. Benoit, 1846. — Egger, *Hist. de la critique chez les Grecs*. — Otfried Müller, *Geschichte der griechischen Literatur*.

cantare nolumus, cùm præsertim Platonis doctrinæ haud possint explicari, ni eorum perpetua mentio incidat; ferè semper enim sophistis et rhetoribus, de ipsâ eorum arte, adversatur.

Dispositio argumenti.

In ultimâ parte disputationis, expositâ jam Platonis atque simul rhetorum disciplinâ, videbimus an et ipse forsân cum iis et arte rhetoricâ severius egerit.

Ex duobus sermonibus, quos præcipuè arti rhetoricæ consecravît Plato, *Gorgias* nobis ob res ipsas, quas continet, priùs interrogandus videtur; quippè cujus is præsertim sit finis, ut falsæ rhetorum de arte dicendi opiniones refellantur, et ipso dicentis animo quasi restituto, restituatur et ab ipso fonte eloquentia. Cum *Phædro* verò in ipsa Platonis doctrinæ penetralia intrabimus.

II.

QUID PLATO SIBI PROPOSITUM HABUERIT IN «GORGIA».

Itaque ordiamur à *Gorgiâ*. Liber ille non solùm sententiis et doctrinâ splendet, sed et eximiâ quasi structurâ, loquentium ingenio, indole, moribus, scenicæ cujusdam fabulæ instar, ornatur. De quo artificio nunc diceremus, nisi illud argumentum jam in academicâ disputatione optimè expositum esset¹. In quâ varias totius dramatis scenas atque personas diligenter delineatas invenies.

De eodem dialogo clarus philosophus, Platonis inter-

¹ Vid. supra et in Stallbaumii et Cousinii *Argumento*.

pres, egregiè disseruit, nisi forsàn quòd, neglecto *Phædro*, credidit omnem Platonis rhetoricam in *Gorgiâ* contineri.

Nobis satis erit breviter memorare, quæ in *Gorgiâ* ad finem nobis propositum aliquid conferant.

De variis dialogi partibus.

Tres in hoc dialogo personæ triplicem libelli partitionem indicant¹, et triplex indè oritur disputatio.

Quæ verò tota sic instituitur ut ars rhetorum funditùs à Platone evertatur; ideòque dialogum illum haud malè grammatici *ανατρεπτικόν* vocaverunt.

Cum Gorgiâ disputatur.

In priore parte, dùm Socrates cum Gorgiâ colloquitur², Plato Gorgiam irridet qui, rhetoricam definiens, dixerat eam per orationem ad suum finem tendere³, aut eam *πειθοῦς δημιουργόν* esse⁴; nam illa persuasio, ut Gorgias fatetur, non ex scientiâ manat⁵, sed ex opinione, sive verâ, sive falsâ⁶; nescit orator ea, de quibus verba facit, et, inventâ quâlibet persuadendi ratione, vel, ut aiebant, instrumento, audientes ad suam ipsius adducit aut potiùs abripit sententiam, eâ tamen conditione, ut sit orator indoctorum septus coronâ⁷. Si quis in rhetorum officinis erit versatus, de

¹ Gorgias, Polus et Callicles.

² *Gorg.*, Stallb., I-XVI.

³ Cap. IV et seq.

⁴ Cap. VII, VIII et seq.

⁵ Cap. XIII, E.

⁶ Cap. IX, E.

⁷ Ibid. 439, B, et XIII, 459.

omni re loquetur docto probabilius, et eum ipsum, qui eam rem aut artem aut scientiam exercet, longè superabit. Quam artem Plato miram esse confitetur¹; etenim eam qui solam didicerit, illi haud erit opus cæteris studere². Ipse credebat medicum de corpore sanando³, architectum de muris exstruendis, gubernatorem de arte navigandi, melius locuturos quam oratorem: at longè diversa rhetorum, diversa Gorgiæ opinio; qui affirmat ægros à se facilius quam a medicis adductos fuisse, ut remedia paterentur, et Themistoclis Periclisque exempla profert Atheniensibus de muris exstruendis consilantium⁴.

Si quis igitur orator ea persuadet quæ ignorat, illum præcipuè Plato reprehendit, et, cùm sæpissimè de justo atque injusto, de bono atque malo in judiciis et concionibus ambigatur, Plato interrogat utrum necesse sit, an non, artis oratoriæ discipulum jam scire quid sit justum injustumve, antequam rhetorum scholas adeat; si nesciat, nùm à magistro possit ea doceri⁵.

Hic Socratis argutiis irretitus Gorgias, libenter Polum videt auxilio advolantem⁶.

Cum Polo disputatur.

A Polo interrogatus Socrates, quid ipse de rhetoricâ sentiat, haud tectè declarat, se nihili eam facere⁷,

¹ X, 456.

² XIV.

³ Cap. X.

⁴ Cap. X, 456.

⁵ Cap. XIV.

⁶ Cap. XVI.

⁷ Cap. XVII.

neque aliud esse rhetoricam nisi turpem et pravam artem, seu potiùs usum adulandi, haud dissimilem artis ejus coquinariæ, quæ cibos condimentis suavis quidem, sed corpori nocentibus, corrumpit¹.

Quid Plato contra rhetores dixerit.

Quid mirum, Platonem tam vehementer in rhetoricam esse invectum, si Poli² et Calliclis³ in *Gorgia*, Trasymachi in *Republicâ*⁴ doctrinam de justo ac injusto; de summo fine hominis⁵, et de rebus publicis administrandis tecum reputaveris; si videris Alcibiadem, rerum publicarum ignarum, ad eas accedere gestientem? Polus enim, repudiato omni pudore, quem Gorgia adhuc servaverat, palam injusti causam agit ac summam potestatem censet, summumque bonum, posse aliquem, quovis flagitio vel scelere laborentem, arte rhetoricâ poenam effugere⁶.

Totus ille dialogus nobis videtur ad hunc finem scriptus fuisse, ut oratoris omninò, sed præsertim in rebus forensibus persona et mores constituentur⁷. Polo respondens Plato demonstrat injustum animum ante omnia esse fugiendum⁸, et Callicli, non in cupiditatibus explendis summam esse felicitatem⁹. Qui patronus

¹ Cap. XVIII, XIX et seq.

² Cap. XXI, C; XXIV, C; XXVI, 471; XXVIII, B.

³ XXXVIII, præsertim 483, B; XXXIX.

⁴ *Respubl.*, lib. I et II.

⁵ *Gorgias*, cap. XLVI, 492.

⁶ Cap. XXVIII.

⁷ Cap. LX.

⁸ Cap. XXXIII, 477, E, et seq.

⁹ Cap. XLVIII, 494, C, et seq.

aliter senserit, is innocentis evadet oppressor, et nocentissimum quemque defendet. Et qui ad res publicas tractandas talibus opinionibus imbutus accesserit, quanta sit pestis vix dicere possumus! Tecum certè, Plato, volumus sit integris moribus orator, sit vir ille cujus solo aspectu, ut Virgilius optimè describit, multitudo furibunda silescit, et turbæ consederunt¹. Rectè igitur augusto illo mortuorum judicio librum concludis tuum², quo animus, corpore solutus, ipse per se spectabitur, neque minimam quidem labem quisquam celare poterit. Semper hoc solemne iudicium menti oratoris obversetur! Et nos cum Platone vituperamus omnem facundiam quæ non sit solido morum nixa fundamento; et nos sacro oratoris nomine indignum esse credimus eum, qui non sit integritatis morumque bonorum observator, et ex hoc dialogo nobis ea oratoris definitio manare videtur, quâ *vir bonus* appelletur.

Sunt tamen in eodem libro quædam haud pari laude digna, de quibus postea videbimus.

III.

DE « PHÆDRO ».

Eversâ jam rhetorum disciplinâ, videndum quam doctrinam Plato in ejus loco ædificaverit. Hanc invenimus in *Phædro*.

Phædrum pervolvere incipientes vehementer dolemus, nos non posse, ut fecit Plato, nostræ enarrationi præponere splendidum illud vestibulum, rivulum grato

¹ *Æneis*, lib. I, V, 450.

² Cap. LXXX.

susurro fluentem¹, cicadarum cantum², platanum illam, quæ, ut quercus Mariana³, sæclis innumerabilibus canescet; dolemus etiam quòd hic saltem nobis non liceat sublimem sequi Socratis cursum per cœlestia, dum hanc tam elatam *αναμνησεως* doctrinam explicat⁴.

Quæ tamen omnia et ornamenti causâ quærentur et nunc removenda, ut in intimam doctrinæ Platonice partem de arte dicendi penetrare liceat.

Quam varia sæpè Platonis dialogi contineant.

Sane quidem in illâ admirabili Socratis oratione, quam habet, ut ipse confitetur, quodam furore divino abreptus⁵, exponit, quare amore tam vehementi ad pulcherrima quæque feramur, et mens eorum incalcescat aspectu. Et hic liber, si quis dialecticæ Platonis arti, à vulgatâ notione diversissimæ, studere velit, versandus est⁶.

Ne miremur tot et tantas res in tam angusto spatio conglobari, eâ enim consuetudine Plato in omni ferè dialogo utitur. Jam verò apparebit rhetoricen non minimam ejus dialogi partem occupare.

In Phædro de arte oratoriâ tractari.

Neminem fugit Phædrum à quâdam amatoriâ epistolâ Lysiæ oratoris ordiri⁷, quam Phædrus admiratur,

¹ *Phædrus*, III, 229.

² *Ibid.*, XII, E; XL, 239.

³ Cic, *De legibus*.

⁴ XXII et seq.

⁵ XIX et XLV, D.

⁶ Vid. Janet, *La dialectique de Platon*.

⁷ *Phædr.*, cap. VI et seq.

carpit verò Socrates, ut quæ veri nihil de amore dicat, neque sententiæ secundum rerum naturam sint dispositæ, nec una ex alterâ sequatur; et stylum nimis fucatum exprobrat et elaboratum¹.

Non minùs in *Menexeno*, quanquam Lysiam non nomine appellat, liquet eum hanc totam orationem illius funebri laudationi opposuisse, et rhetorum laudandi rationem vituperasse. Ne de materiâ ipsâ loquatur, et de illâ falsa veris admiscendi consuetudine, quam et in *Symposio* reprehendit, censet, si quis eisdem erit usus argumentis, sed ea ordine magis rebus ipsis consentaneo disposuerit, eum opus longè melius effecturum.

Eodem modo in *Phædro* Lysiæ argumentum retratat, arte superiore², ut Phædrus, quamvis Lysiæ amantissimus, ipse confitetur, deindè præstantissimâ illâ oratione³, de quâ jam aliquid diximus, Lysianam subtilitatem longè superat.

Quamvis sit pulcherrima Socratis oratio, jam ex sequenti sermone, ex toto inter Phædrum et Socratem colloquio⁴; ex ipsis orationibus, et ex ordine, quo semper ad altiora nituntur, conjicere licet, non eum in hoc libello unicum et præcipuum Platonis finem fuisse, ut exponeret quid de Amore et *εἰδέναι* sentiret, quibus explicandis plures alios libros adhibuit⁵. Hoc argumentum exempli causâ sumpsit, nam ejus ars rhetorica non unius generis aut alterius dat præcepta,

¹ *Phædr.*, cap. X, 235; cap. XLVII.

² *Ibid.*, cap. XIII et seq.; XLVIII, 265, B.

³ *Ibid.*, XXII et seq.

⁴ Cap. XXXIX et seq.; præsertim XL, D, et XLII, E; XLV.

⁵ *Symposium*, *Rempublicam*.

judicialis videlicet aut deliberativi, ut Artes solent, sed omnem rem, de quâ aliquis dicere possit, eisdem legibus aut conditionibus benè aut malè tractari docet. Ejus ars rhetorum arte multò latius patet ¹.

Quas partes in rhetoricâ Platonis dialectica sustineat.

Ut oratio rectè sit instituta, et pulchra evadat, ante omnia necesse est, sciat orator quid in eâ re, de quâ verba faciet, veri sit aut falsi, eamque pernoscat ².

Hæc doctrina Platonis planè differt ab rhetorum doctrinâ, quam *Phædrus* memorat ³, et quam in primâ *Gorgiæ* parte jam Noster impugnavit.

Illi, auctore Platone, non verum sequebantur, sed verisimile, id est, rem ità exponere solebant, ut eam multitudini ignaræ probabiliorem efficerent. Audientes non illud docebant, quod agebatur, sed splendidis pannis, quos unicuique rei assuere in promptu erat, res augendo aut minuendo ⁴, affectus sedando aut movendo, nonnunquam subtili illâ disputandi arte Zenonis, summos plausus excitabant. Diutiùs discipulos in vocabulorum stylique labore detinebant, quam in dilatandis cognitionibus. De eâ agendi ratione Plato nobis plura exempla præbet.

Multò longius iter dicendi artis acquirendæ Plato indicavit. Cùm ars oratoria sit animos ducendi ratio ⁵, neque in maximis rebus, nisi gravissimè, erretur, præcipua oratoris cura debet esse, rerum, quas suadere

¹ *Phædr.*, cap. XL, D, et XLIV, E.

² *Ibid.*, XLII, E; præsertim 260, D, et XLIII, 261.

³ *Ibid.*, 260.

⁴ *Gorg.*, XXVIII, C.

⁵ XLIII, 261, B.

volet, veritati studere, et præsertim stabilibus fundamentis statuere quæ in vulgi opinione incerta fluitant¹.

De definitione et divisione.

Eò orator finiendo ac dividendo perveniet².

Quæ sit horum vis, nunc videamus. Cùm definitio una sit veri inveniendi conditio, et definitione falsæ notiones removeantur, quibus sophistæ et tunc et nostrâ ætate nitebantur, eâdem è medio tolluntur indefinita illa, de quibus eò magis disputatur, quò sunt incertiora³; quibus infractis aut concussis totæ corrueant ædes tantâ curâ exædificatæ. Fit definitione ut tota quæstio, quæque sit, in novâ et verâ luce appareat; in judiciis, cùm de nomine agitur, semper definiendum est; denique, in omni re, meditationem, quæ sit res ea, innumeris rhetorum præceptis longè præstare opinamur; non aliter dicit Tullius, ex rei visceribus optima sumi argumenta. Ità evadet oratio nostra animalis corporis similis⁴, non ex discrepantibus conflata partibus; sed totum aliquid præbens et unum, ut quod ex unâ notione vel *εἶδει* profluat, et ad eam instituatur. Bona definitio à nullo, nisi à prudentissimo, dari potest.

Divisio aptè cum definitione cohæret. Eà Plato non orationis distributionem in varias partes significavit, sed *αναλυσιν* quamdam, quæ ab illâ re, de quâ inquiritur, omnia genera similia quasi amputat et rescindit, ità ut tandem genus unum remaneat, et res in aperto sit⁵.

¹ XLVI.

² XLIX, D, E-L.

³ XLVI.

⁴ XLVII, 264, C.

⁵ XLIX, E, 266.

Cujus agendi rationis ubique in Platone exempla offeruntur, et in oratione secundâ *De Amore*¹, et, ne de reliquis dicam, iu sermone *De regiâ potestate*, in quâ eadem nescio ad quam nimiam et ferè insulsam divisionis tenuitatem, nostrâ quidem sententiâ, pervenit².

Definitio et divisio haud minimam dialectices Platonis partem efficiunt³. Hanc optimè jam præclari philosophi nostræ ætatis et patriæ discipulus illustravit. Secundum Platonem, mens humana suapte naturâ ad cœlestia exemplaria exsurgit⁴, undè illa reportat quæ in vitâ antèactâ, cùm deos sequeretur, contemplata est⁵. Hic videas orationem illam præstantissimam Socratis non tantoperè à toto dialogi argumento esse alienam. Nam ibi ad divina exemplaria describitur mentis adscensus, et ratio veri inveniendi; is est enim dialectices finis supremus⁶; non autem rerum umbræ et vana simulacra Platoni sufficiunt, sed ad veritatis fontem et originem sublimi volatu fertur. Non fictitiâ commentitiâve pulchritudine, justitiâ, scientiâve contentus, ad summam pulchritudinem, ad ipsam justitiam scientiamque tendit. In eo labore discipulos suos detinet; indesinenter, quid sentiant de re quâque, scrutatur; sophistarum infringit auctoritatem; in juvenum animos dubitationem injicit, et torpentibus novas vires ministrat ad verum investigandum. O præstantem Platonis disciplinam et sophistarum ratione longè superiorem! Semper unâ cum eis maximarum et gravissimarum rerum dis-

¹ XLVIII, 265, B, C.

² *De regiâ potestate*.

³ L, C.

⁴ XXV, C.

⁵ XXVI, E, 247.

⁶ Conf. et passim in *Republicâ*, præsertim lib. VII.

quisitioni immerabatur, præsertim earum, quæ oratori publico utilissimæ sunt.

In illâ dialecticâ, id est, veri investigatione, præcipua vis rhetorices constat.

Quam parvi Plato faciat rhetorum præcepta.

Sine veritate et scientiâ jam habes in *Gorgiâ* quid Plato de rhetoricâ sentiat. Sed hâc de parte, qui cardo est orationis, rhetores tacebant. Multa dabant præcepta de eis quæ sunt extrâ artem, nulla verò de arte ipsâ, scilicet de dialecticâ. Plato celeberrima rhetorum nomina enumerat¹, Byzantinum Theodorum, Evenum Parium, Tisiam, Gorgiam, Prodicum, Hippiam, Polum, Lycimnium, Protagoram, Trasymachum Chalcedonium, et eorum inventa numero pænè infinita; et in omnibus ferè dialogis usquè inter hanc rhetorum gentem versamur².

Et exordium, et narrationem, et subtilitatem illam in dividendo, et artes, quas Phædrus admiratur, nihil ad dicendi facultatem ait conferre Plato. Qui hanc scientiam tenet, rectè eum Plato comparat cum homine qui, remedio forte prospero usus, sese medicum esse crederet³. Maximi enim interest scire, quo in homine, quandò et quatenùs id efficere oporteat. Eodem modo aliquis non ideò tragicus poeta vocaretur, quia sciret in parvâ re longis uti sermonibus, aut in magnâ brevissimis, aut flebiliter loqui, aut minaciter⁴. Nam si hæc malè adhi-

¹ LI.

² Præsertim in *Hippiâ Majore* et *Protagorâ*.

³ LII, B.

⁴ Ibid., D.

bueris ità ut inter se et à toto discrepent, certè non tragœdiæ nomen operi tuo tribuam. Sic omnia quæ rhetores docent, non rhetoricam efficiunt; in limine artis hærent; artem verò, sine dialecticâ, ne definire quidem valent¹. Quomodò discipuli artibus, quas tradunt, persuadeant, et totam orationem componere possint, de hoc mirè silent².

Plurimum in oratore informando valere naturam.

En certè alteram artis conditionem, quam dicendi nullus magister ex illis celebratissimis unquam poposcit, videlicet egregium oratoris ingenium³. Rhetores nec perversos homines, nec ineptos à scholis suis removebant. Quæ tradebant præcepta non peculiarem quamdam indolem et animi habitum desiderabant; at contrà ingenii subveniebant tarditati. Sed ut Plato à philosophiæ studio et à rerum administratione animos tardiores vel hebetiores removet⁴, ità non semel artis oratoriæ discipulo felix ingenium vindicat.

Quomodo colendum sit ingenium.

Quod tamen assiduo varioque labore colendum est. Periclem Plato quidem non viris civilibus annumerat, quales sibi generis illius homines mente effinxit. Non tamen potest ejus oratorias dotes, quas Aristophanes et Thucydides et tota antiquitas cumulaverunt laude singulari, non magni facere. Is nostro præstantissimus

¹ LIII, B.

² Ibid., C.

³ Ibid., D.

⁴ *Respubl.*, lib. VI.

orator et naturâ et arte fuisse videtur. Propterea eloquentiâ eminebat, quòd sectator Anaxagoræ, illius philosophi vestigia insecutus, naturam rerum, leges et mentem illam, quâ reguntur universa, persecutari studebat¹. Ex illis studiis, Platone iudice, sublimitas illa Periclis. Haud enim fieri potest, ut mens, quæ semper in eâ contemplatione versatur, non aliquam similitudinem ex eâ referat, et semper spectet ad alta. At inde et alia, et eadem maxima efflorescet utilitas; Hippocrates fatetur enim, ni quis rerum naturam teneat, eum ne corporis quidem nosse naturam, nedum naturam animi noscere possit².

Quam necesse sit oratori mentem humanam perscrutetur.

Cùm autem orator mentes delinire et animos persuadere nitatur, nonne æquum est eum in animo et mente humanâ pernoscendis multam operam impendere³? Mens ipsa, utrùm una, sibi que semper constans et similis, an, corporis instar, multiformis? Diligenter describatur, in quos agere aut quibus affici possit; animi et orationes in genera distribuantur, ut appareat cur eum animum talis oratio in tali re persuadeat, alium verò persuadere non possit⁴. Quam necessaria sit ea nostri animi et mentis investigatio, Noster iterum atque iterum inculcat⁵; quòd eam Sophistæ in artibus non tradant, miratur et oratoriæ arti studenti commendat, ut assidue curam impendat hominibus observandis⁶. Ità statim

¹ LIV, 270.

² Ibid., LIV, B.

³ Ibid., C.

⁴ LV, D.

⁵ Ibid., E, 271, B.

⁶ Ibid., C.

sentiet quam naturam hominis præ se habeat, et quod orationis genus sit adhibendum.

Si quis demùm sciverit, quandò oporteat tacere, quandò brevi, aut vehementi, aut miserabili oratione utendum sit, is summus evadet orator ¹.

Iterum rhetorum disciplinam impetit, et hanc artem mentiendi, quam docebant²; nempè haud necesse esse, ut noscat orator quæ sint reverà justa atque bona; in judiciis, verum nemini esse curæ, sed verisimile, et quod vulgo probatur; interdùm, ut persuadeas, id est, ut rem obtineas (quem finem prosequerantur unum), non res esse dicendas ut evenerint, sed, prout causa petierit, esse narrandas. En quæ Tisias in *Arte* suâ scripsit³; si, exempli gratiâ, debilis sed strenuus quidam robustum sed ignavum verberaverit, uterque, in jus vocatus, caveat ne vera dicat⁴; sic, rhetor quidam Cæcilius scriptum ediderat, *περὶ τῶν κατὰ ἰστορίαν ἢ παρ' ἰστορίαν εἰρημένων τοῖς ῥητόροις*.

Illa veri similitudo, ait Plato, in omnibus rebus occurrit, et eam nemo facilius discernet quam ille qui veritatem ipsam noverit⁵.

Cur orator tantum suscipiat laborem.

Plato, collectis in unum quibus constat ars rhetorum, fatetur, neminem eò pervenire posse, nisi multo labore⁶. Quem Plato suscipiet ut deis grata dicat.

¹ LVI.

² LVII, D.

³ Ibid., 273, B.

⁴ Ibid., C.

⁵ LVIII.

⁶ Ibid, E.

Divinum profectò præceptum ! Quod si servaretur, quam multa mala , quot et quantæ calamitates è medio genere humano tollerentur. O variâ specie ac diverso nomine sophistæ omnes qui , acceptâ mercede , aut aliâ quâvis ac patriæ utilitate verba facturi estis , audite hoc Platonis *εὐφημεῖτε* , et in ore mendacia verba obmutescant ! Sed , o Plato , ubi tuos reperiémus homines , ubi is , quem tu fingis , orator nobis audietur ?

De mytho quo Phædrus concluditur.

Nec scripta legens , nec multa scribendo , ille Platonis , ut Tullii orator , informabitur. Hanc artem Noster reprehendit¹ , ut quæ non sit ars recordandi , sed potiùs obliviscendi ; quo vix quidquam veriùs dici potest , si memineris miram illam apud veteres ac nonnunquam apud recentiores memoriam , quæ perfacilè *Iliadem* aut *Odysseam* complectebatur. Memoria sibi nitens uni , sibi pariter uni confidet , dùm nostrâ ætate , quâ ad scripta semper confugere liceat , statim cogitata nigro induentes vestimento , tabellis infigimus , ne nobis diutiùs impedimento sint. Oratoris verò non ea institutio , nec ità scientia traditur. Homericorum rhapsodorum morem imitatus , Plato vellet usquè in ætates remotissimas philosophicæ disciplinæ quasi quemdam circulum ac catenam , ore modò sive dialecticâ traditam , pervenire. Scientia discipulorum mentes intrabit , alterno sermone et voce vivâ , quæ se tueri valet ipsam , atque dubitantibus ac repugnantibus respondere , quæ non semper dicit eadem² , ut libri , et cui nihil asseverare licuerit ,

¹ LVIII , 274 , B.

² *Phædrus* , LX , E.

quod non probet. Dùm his cum Platone assentimur, ac censemus in recentiorum scholis nimium in scribendo exerceri liberos, nec satis in eo ut et ornatè et aptè eloquantur, Platonem interrogemus, cur ipse tam multa scripserit? Nonne aliud prædicavit, aliud egit, quod tamen nos ei certè non vitio vertemus? Dein, si poemata in pejus mutata sunt, cùm in ore modo et memoriâ essent hominum, non eodem laborabunt malo philosophorum doctrinæ, nec mox discipuli doctrinam a magistri doctrinâ multum discrepare videre erit?

Colliguntur Platonis de perfectâ oratione sententiæ.

Peractâ hâc tam amplâ disputatione, Plato, ut huic respondeat, rectène, annon, Lysiæ orationem reprehenderit, paucis verbis mirum in modum, quid sit arte factum, aut careat, ita coarctat¹:

«Priusquàm aliquis noverit, quid in eis, de quibus loquitur aut scribit, sit verum, ac rerum finire vim ac naturam, atque dividere in genera possit; et pariter animi naturam perscrutatus, quæ cuique conveniant, invenerit, et secundum id orationem ordinaverit et ornaverit, variam afferens vario animo et simplici simplicem; haud oratione valebit, neque ad docendum, neque ad persuadendum, ut in extenso demonstratum est.»

Platonis de Lysiâ et Isocrate iudicium.

Nobis demum explicandum est, cur Socrates Lysiam carpere haud desinat, et ejus de hoc oratore iudicium non cum antiquitatis et nostrorum temporum iudicio

¹ *Phædrus*, LXII, C.

congruere videatur, præsertim cùm Isocratem, qui nunquam concionatus est, tanti faciat. Platoni neque lites neque causidici placebant; vitium illud *φιλοδικίαν*, et ipsos litigantes eâdem ferè vehementiâ lacessit quâ Aristophanes¹; ideòque Lysiæ patrocinium accusatus ipse recusavit. Quis autem in præstantissimis Lysiæ scriptis, in epistolâ amatoriâ et laude funereâ rhetorum discipulum non agnoscat? Ratio totius operis incerta, nimis accurata elocutio, nec non et panni, ut ait Horatius, inter quos maritimæ pugnæ descriptio; at Isocratis scripta è philosophicâ mente manant; ubique patriæ decus et bonum spectat, et honestis atque utilibus consiliis Græcos conjungere conatur, ut barbaro regi contra stare valeant. Magnis documentis plenæ sunt orationes ejus, præsertim *Panegyricus*; si promptiore ingenio fuisset, ni eum nimius pudor, nimia tarditas removisset à rostris, esset ille Platonius orator.

IV.

DE « MENEXENO ».

Ipse Plato in *Menexeno* eloquentiæ illius, quæ cives officia docet, ediderat exemplar. Non summâ quidem libertate secundùm sententiam suam opus illud instituit. Publicè orator eligebatur, et intrâ certos fines illi dicendum erat. Laudandi erant defuncti cives, laudanda patria. Plato non de Atheniensium administratione ea sentiebat, quæ in hâc oratione exprimit; quod ex noto illo loco in *Reipublicæ* sexto libro satis liquet, ubi Athenas certè respiciens Aristophanis acerbo sale populi stolidi-

¹ In *Vespis*.

tatem perfricat¹. At, accepto munere, acceptis legibus, quæ dicebantur oratori publico, et Periclis exemplo fretus, ita orationem instituit, ut Athenensium in animo generosos affectus, patriæ et libertatis amorem foveat.

V.

NUM PERFECTA SIT DOCTRINA PLATONIS.

Nunc totam hanc Platonis doctrinam de arte rhetoricâ perpendamus, et è reliquis sermonibus, ut sumus ordientes polliciti, addamus ea, quibus jam tota nobis offeratur.

Severius Platonem cum rhetoribus egisse.

Primum fatebimur eum, nostrâ quidem sententiâ, sophistas et rhetores nimis exagitasse, et injuriâ eorum artes ab eo omnino fuisse damnatas. Quis credat enim, si Gorgias, Prodicus, Protagoras, Hippias, ne reliquos nominem, nihil nisi joculatores quidam et histriones fuissent, eos in Græciâ et apud Athenienses præsertim, populum miro ingenio, eò famæ fuisse venturos.

Cum Plato eorum mores et doctrinam de bono atque justo tam vehementer impugnat, nobis videtur magistris exprobrasse, si quid discipuli, nimio in magistros studio, peccaverunt. Secundum Platonem ipsum, rhetores illi non adeo pravas doctrinas prædicarunt. Gorgias ait oratorem nunquam ad defendendam injustitiam artibus uti debere²; pueris decantata sunt quæ Prodicus de virtute finxit; quæ sentiebat Protagoras non certè

¹ In *Equitibus*.

² *Gorg.*, XI, E.

cuncta sunt perversi civis et hominis¹. Polus modò, nimius Gorgiæ sectator, et metuens ne infringatur dilectissimi magistri auctoritas, ultrà justos fines progressus, et irretitus Socratis subtili disputatione, ne in responsionibus inter se pugnantibus deprehendatur, ea profitetur, quæ vix quisquam mente sanâ potuit tueri². Neque tamen omnia in eis laudanda dicam; illud Protagoræ dictum *ὁ ἀνθρώπος πάντων μέτρον* non cum Platonis tam elatâ *εἰδων* doctrinâ potest comparari, Platōnique eam sententiam refutanti assentimur. Quamvis Plato ubiquè eorum diligentissimam expoliendi styli curam irrideat, et similiter desinentia verba Poli, et Prodicti acutissimas vocabulorum distinctiones³, et Hippix translationes⁴; quamvis Socrates dicat in *Apologiâ* sibi non decere, juvenis instar⁵, illud ornatum dicendi genus, ne obliviscamur ex rhetorum officinis Platonis ipsius nitidum ac perpolitum dicendi tenorem prodiisse, Isocratis verborum ambitum elegantem, ac aures mulcentem, Lysix pellucidam amcenè fluentis rivuli instar dictionem, eam divinam ac nulli comparandam Atticam linguam, quâ præstantissimi Græciæ scriptores illustrantur, quamque mirus ille loquendi ac disputandi amor et consuetudo perfectissimè excoluit. Si tantum valet apud Platonem lucidus ordo, non et præcepta illa de exordio, de peroratione, de narratione, ordinis causâ tradebantur, nonne etiam nostris temporibus manent, nonne ex ipsâ naturâ profluunt?

¹ *Protag.*, XI et seq.

² *Gorg.*, XXIV, E, et in seq.

³ *Protagor.*, XXIII, 337.

⁴ *Ibid.*, XXIV, D.

⁵ *Apol.*, cap. I, C.

Latere sophismata in priori Gorgiæ parte.

In priore parte *Gorgiæ* plura sophismata latent, quemadmodum in aliis sermonibus Socrates et Plato ex sophistarum scholis prodiisse videntur. Quis affirmare ausit Gorgiam tam tepidè artis rhetoricæ præstantiam defendisse, nec in eamdem eloquentiæ laudem erupisse, quam apud Tullium, Quintilianum, Tacitumque legimus¹? Quis concedet, rhetoricâ neminem unquam malè usurum²? Et qui causam agit injustam oratorum ingenium potest expromere. Cùm id ex proposito facit, sanè quidem, Platonis et nostrâ sententiâ, non sacro illo oratoris nomine dignus erit. Nam, auctore Platone, est orator veri interpretes et quasi sacerdos³, et præcipua in illo laus, ut vir bonus dicatur. At nullum ferè non argumentum duas habet species, quarum alterutram tueri licet. Tu laudas, si apud plures erit auctoritas, ego, si apud unum; de alterutro potest disputari. Ego verò, Platoni assentiens, si quis arti oratoriæ impendat operam, eum hortabor, ut indesinenter in veritatis studio versetur, et illam omnium doctrinarum summam, quam Tullius vindicat, amplectatur⁴; libet autem iterùm atque iterùm dicere, veritas non semper facillimè à falso secernitur; in omni re aliquid boni, aliquid mali inest, prout eâ eris usus, et sexcenties duo homines, moribus intègris, honestâ

¹ Cic., *De orat.*, lib. I, cap. VIII; Quintil., lib. II, cap. XVI; Tacit., *Diad.*, § 3, 6, 7.

² *Gorg.*, XV.

³ *Gorg.*, LX, E.

⁴ Cic., *De oratore*, lib. I, cap. VI et XVII.

vitâ proboque consilio partes diversissimas acerrimè defendent.

Nec optimè Platonis exempla colliguntur, ut ostendat, eum, qui scit, de eâ re, quam scit, meliùs insciente locuturum. Quod certè verum est, nec impugnari potest, si saltem iudex non ignarus sedebit. Nam si res antè talem peragetur, flumini verborum, et sensu vacuorum, præsertim si vehemens actio accesserit, assentietur.

Non necesse est tamen, ut sit orator scientiæ peculiari deditus aut omnes planè perspectas habeat. Cùm dicit Noster, architectas rhetoribus esse aptiores, ut de muris extruendis suadeant; duces, ut de acie ordinandâ¹, ne plura dicam, et hìc sophisma mihi latere videtur. Non vulgò in concionibus disceptatur, quo modo muri exstruantur, ordinetur acies, aut alia similia, quæ sunt sanè quidem scientiæ peculiaris; sed, sintne muri extruendi, annon? Sitne bellum gerendum, annon? Et in ejusmodi disceptationibus unusquisque civis, si modò ipsi cordi sit patriæ utilitas, et quæ civibus suis conferant, reputaverit, consiliari valebit. Non ideò dicemus, nullo eum egere labore, qui arti oratoriæ dabit operam; at contrà volumus ut semper, Platonis discipulus, in naturâ rerum investigandâ versetur; quò plus huic se dederit labori, eò præstantior evadet orator. Hoc significat illud Ciceronis dictum: «et fateor me oratorem, si modò sim, aut etiam quicumque sim, non ex rhetorum officinis, sed ex Academiæ spatiis evasisse². »

Plato omninò improbat, si quis rhetoricen in judiciis

¹ *Gorg.*, cap. X.

² *Orator.*, edit. Lemaire, III, § 12.

adhibeat¹. Et in eo errat, et usquē ad quamdam stoicam severitatem abripitur. Si natura nos perfectos esse voluisset, et omnia ratione modo duce ageremus, peccare nunquam possemus. At ubi invenias illud rationis robur, quæ non interdum, sive occasionibus, sive libidinibus, sive aliis causis innumerabilibus titubet? Quis hodiē illam Stoicorum doctrinam tuebitur, omniā peccata esse paria? Quis liberaliter educatum, et eum, quem omnia ad vitium et pravitatem sollicitant, eādem severitate castigabit? Quis pauperem, qui fame pulsus furabitur, et Verrem eodem loco habebit? Et nos veta-
mus, patronum injustos homines et sceleribus cum-
latos defendere et debitæ poenæ per fas et nefas eripere conari; et nos advocatorum illorum vitæ haud invidemus, qui desperatam causam agere gestiunt, et nocentissimum quemque libentissimè defendunt. Sed quam multa dici possunt, ut crimen, etsiamsi jure fuerit illatum, aut excuses aut saltem extenues. Quotiescunque demum injuriā honestissimi cives accusentur, Socratem testor ipsum, nec ipsi assentior rhetorices opem recusanti. Verum dicere est sanè quidem oratoris et præsertim patroni officium²; at interdum multis ambagibus ad hunc finem tendere oportet, si judicum animi pravi et anteoccupati erint; et imprudentiæ crimen iniret, qui illā Socraticā arrogantiam causam diceret suam. Verus patronus, ut verus poeta, nobis præstantissimis civibus et reipublicæ utilissimis annumerandi videntur, nedum duram sortem mereantur illam, quam Plato in utrumque pronuntiat³.

¹ *Gorg.*, LXIII, 508, B, et XXXVI, 481, B.

² *Apolog.*, cap. I, 18.

³ In patronum, *Leges*, lib. XI. — *Euthydem.*, XXXI. — *Theætet.* — In poetam, *Respublic.*, lib. III et X.

Quid valeat Phædrus.

Jam nobis liquere videtur, quæque Plato in *Gorgiâ* arti rhetoricæ objicit, non omnia eo nixa esse fundamento, ut non possint impugnari; at non ea fuit tota de hâc arte doctrina Platonis; attamen jam in hoc dialogo exstat grande documentum de moribus oratoris et judicialis et publici. In *Phædro* verò, quo nos rhetoricam suam edocet, pauca reprehendenda, pleraque laudanda videntur. Jam quid de eis, quæ continet hic libellus, censeamus, eum pervolventes, diximus. Elatissima hîc ubique, ut jam in *Gorgiâ*, artis rhetoricæ philosophia reperitur. Tantùmmodo haud intelligimus, cur Plato tantoperè commendet, ut animo pernoscendo studeamus, cùm vetet, affectus movere; quod præceptum haud servatur, si oratio ad cujusque animum accommodatur. Nos tamen credimus sæpiùs necesse esse, ut se orator in mentes insinuet; quod ni fiat, audientes utilissimis documentis et consiliis reluctari. Cum Tullio censemus, affectus movendo, triumphare eloquentiam¹.

Plato certè in omni suâ doctrinâ nimis hanc terram neglexit. Artem rhetoricam elatis præceptis in veri viam reduxit², humanæ naturæ oblitus; itâ ut diceret, eo auctore, præter mentem nihil jam esse in homine. Orator Platonius ille Ratio est ipsa verba faciens, et judicum consessus pariter omni cupidine vacans et cor-

¹ Cic., *De orat.*, lib. I, cap. XII.

² «Ce n'était pas trop de ce génie courageux et bon (Socrate) pour sauver l'éloquence, en la ramenant à la vertu et à la vérité.» Egger, *Histoire de la critique chez les Grecs*, p. 77.

pore ferè exutus videtur. Non ea hominibus convenit eloquentia. Si apud paucos et eosdem selectos viros et altâ mente præditos, et gravia agitantes consilia loquaris, valdè equidem probo simplicem orationem et rationationi modò innixam. At quam diversa ferè semper oratoris conditio! Quam difficilis ad mentes aditus! Quanta sæpissimè audientium inertia! ut plerique seriis grata anteponere assueverunt! Cur igitur, cùm ea sit hominum natura, is qualem Plato constituit orator, vir nempè probus et omnibus ornatus disciplinis, non auxilio advocaret affectus, qui soli plerosque ad agendum trahere valent, cur tantâ curâ vitaret ornamenta illa, quæ per aures et oculos mentes ad verum percipiendum invitant.

Quam fecunda fuerit Platonis ars rhetorica.

Quamvis fortassè quædam in Platonis doctrinâ reprehendi possint, certè non infecunda; filias, ut itâ dicam, pulcherrimas ex sese genuit: artem rhetoricam Aristotelis et Demosthenis eloquentiam. Imò apud Tullium Platonis vestigia facilè agnoscas¹; nec Quintilianus², nec Longinus³, ab eâ alieni, et Nostratum unus in dialogis, Platonis instar habitis, vix quidquam de suo addidit⁴. Quæ laus sit illâ præstabilior!

Plato et Aristoteles comparantur.

Dialecticam autem Platonis et Aristotelis longè alteram ab alterâ differre nos minimè fugit: consentiunt

¹ Præsertim in *De oratore* et *Oratore*.

² Præsertim lib. XII, § 1.

³ Cap. ultimo. περὶ Ὑψους.

⁴ Fénelon, *Dialogue sur l'éloquence*.

tamen in eo duo auctores, quòd præcipuam oratoris vim in argumentis posuerunt; quod jam ex primis Aristotelis verbis liquet¹; ille autem, postquàm cum *Gorgiâ* dixit rhetoricam nunquam turpem in finem adhibendam esse², omnia rhetorum anteriorum argumenta, nullo ferè omisso, tradit, et in eo longè à Platonis sanctâ purâque doctrinâ distat. Quum enim Plato ea tantùm laudari vult quæ laudabilia sunt, Aristoteles et artem docet ea laudandi, quæ digna sunt laude nulla³; et, dùm Plato ubique summam legis et auctoritatis reverentiam prædicat, Stagyrtes ostendit, quo modo legum auctoritas possit infringi⁴.

Sed in illâ philosophicâ investigatione de omnibus, quæ tractanda oratori casus aut vita offerre possit, nempe de publicâ administratione⁵, et præsertim de variâ hominum indole⁶, Aristoteles nobis magistro haud indignus esse videtur, ejusque discipulus Theophrastus, mores humanos tabularum serie effinxit, à magistri severitate, nec injucundè, deerrans.

Demosthenes, Platonis orator.

Nullum autem pulchrius opus Plato edidit quam ipsum Demosthenem; ille verè orator non in scholarum angulis remansit, ut Isocrates, sed in lucem fori prodiit, et in ejus ore vera insonuit eloquentia. En civis patriæ

¹ *Rhetorica*, lib. I, cap. I, edit. Tauchnit.

² *Ibid.*, cap. I, p. 5. οὐχ ὅπως ἀμφοτέρω πράττωμεν· οὐ γὰρ δεῖ τὰ φαῦλα πείθειν.

³ *Ibid.*, lib. I, cap. IX, p. 39.

⁴ *Ibid.*, cap. XV; Havet, Thèse, p. 69.

⁵ *Ibid.*, cap. IV.

⁶ *Ibid.*, lib. II.

deditus, veri studiosus, qui Atheniensium indolem ac mores optimè novit, qui non eorum indulget vitiis, nec eis blanditur; qui sic eos alloquitur: «Athenienses, vobis grata dicere possem, at salvos facere malo!» quem non fugit, quæ sint Athenarum opes; qui vi dialectices adversarios insequitur, cui ratiocinanti nemo contradicere valet, qui, ubi sit malum, et quid remedii afferendum sit, indicat, qui affirmare audet Philippi potentiam fragili niti fundamento, injustitiâ nempè, quasi cum magistro ad sublimiores regiones evolaret.

Et Demosthenes ille simul ea præbet, de quibus Plato vix loquitur, sed quibus summum in modum innotuit, gratissimam scilicet ac suavissimam elocutionem. Facile videas, cur nulla ferè præcepta de hoc Plato tradiderit. Is enim qui elatum aliquid et sublime cogitaverit, fieri ne possit ut non sententias ac cogitationes suas aptè et concinnè enuntiet? Ea vitia, quæ Plato in rhetorum scribendi genere carpit, diligenter vitavit Demosthenes, et, ut oratio ejus, pressa et plena, sic ejusdem elocutio, nullis conspersa flosculis, nec ingrata tamen.

Vu et approuvé.

Le doyen de la faculté des lettres,

DELCASSO.

Permis d'imprimer.

Pour le recteur de l'académie en congè,
le doyen délégué,

DELCASSO.

